

“Melodies of Love and Death”, “Opera Senza Parole”...wat blijft er over van beroemde aria's als de zangers hun noten afstaan aan hun collega's de instrumentalisten? Opera is theater, is drama, drijft op verhalen, op actie, op onstuimige emoties van mensen: hartstocht van geliefden of wraakzucht van vijanden.

Kan een viool de liefde bedrijven met een cello, kan een piano wraak nemen op strijkers? Instrumenten spreken immers zonder woorden, *senza parole*, zonder letterlijke betekenis.

Maar de grote componisten zijn niet voor niets onsterfelijk; hun melodieën, harmonieën en ritmes overstijgen de anekdotiek van een verhaaltje, geven aan het woordelijke drama de abstractie van de oerthematiek van het menselijk handelen zoals dat steevast uitdraait op jammerlijk falen. En wij toehoorders kunnen daar maar geen genoeg van krijgen! Wij willen al deze melodieën keer op keer horen en daarmee ondergaan wat die ongelukkige operapersonages ondergaan. We willen meeleven met de hartstocht van de Liefde, huiveren voor de verschrikkingen van de Dood.

Al te vaak weten we maar nauwelijks waar een aria letterlijk over gaat, en vreemd genoeg zijn we er dikwijls content mee weinig of niets te verstaan van al die lyrische woorden, of die nu bestaat uit pure rijmelarij of uit poëzie van het hoogste literaire niveau— de muziek vertelt het complete verhaal!

Een trio bestaande uit viool, cello en piano bezit in zichzelf een groot vertellend vermogen. Het is een intieme microkosmos, in zichzelf perfect gebalanceerd en een rijk muzikaal palet biedend. Zo'n trio is geheel toegerust voor het wijde scala van operaske emoties. Toen het fameuze Osiris Trio mij dan ook uitnodigde een aantal opera-aria's om te werken tot instrumentale stukken voor hun bezetting, voelde ik intuïtief dat dat een briljant idee was met vele mogelijkheden. Juist die rijkdom leek het enige probleem: wat te kiezen uit zo'n veelomvattend repertoire? Maar de leden van het Osiris Trio droegen zelf de thematiek aan: wij willen Liefde en Dood spelen!

Bij nader inzien maakte dat de keus maar nauwelijks kleiner - strikt genomen zijn dat de belangrijkste thema's van alle drama, van alle kunst. Maar in onze eerste gesprekken kwam naar boven de keuze verder te bepalen tot een omschreven stijlperiode: de Romantiek, en de nadruk op een land van herkomst: Italië.

Zo rangschikten wij uiteindelijk het boeket van aria's voor deze CD: hoofdmoot Italiaans, maar ook veel Frans, en als tegenkleur twee Tsjechen en één Duitser. En stiekem iets meer aria's over Liefde dan over Dood, al gaan bij sommige van deze titels de Liefde en de Dood hand in hand.

De “Italianità” van onze keuze kreeg nog een extra accent toen ons de gelegenheid werd geboden deze CD op te nemen op een zeer bijzondere locatie: de Fazioli Concert Hall in Sacile, Italië, niet ver van Venetië, dankzij de generositeit en het support van oprichter, directeur en meesterpianobouwer Paolo Fazioli. We mochten daarbij gebruik maken van een van zijn meest ontzagwekkende vleugels, en wij allen, niet alleen Peter, Larissa en Ellen maar ook ondergetekende en maestro-engineer Adriaan Verstijnen, zijn Paolo diep dankbaar voor zijn inspirerende geste!

Terug naar waar het om gaat: de aria's zelf en hun achtergronden. De meeste van deze meesterwerken zijn solo-aria's, maar er zitten enkele duetten bij: Mimi en Rodolfo in "Che gelida manina" uit Puccini's La Bohème, Samson en Dalilah, Vos en Vosje, de jonggeliefden Sophie en Octavian bij Strauss. Grappig hoe je een dialoog dan bijna letterlijk kunt ervaren in een instrumentale zetting: je hoort hoe Vos en Vosje beginnen met ruzie en paniek, maar tenslotte verdwijnen naar hun liefdesholletje; je voelt de prille versmelting van harten in der Rosenkavalier, ervaart de twijfel van Samson en Dalilah nu zij als aartsvijanden liefde voor elkaar gaan voelen. Ook de solo-aria's geven door het inlevend vermogen van de grote componisten perfect de sfeer van de onderliggende situaties en emoties: de exaltatie van Rusalka's Hymne aan de Maan, de brutaliteit van Carmen's Habanera, de wanhoop van de gevangene Cavaradossi in "E lucevan le stelle" uit Tosca of dat van de jonge Werther van Massenet.

En dan hebben we het nog niet eens over de vaak exotische plekken waar al dit drama zich afspeelt: Manon Lescaut ("Sola, perduta, abbandonata") staat te hallucineren in een Amerikaanse woestijn, Rusalka, Dvorak's waternymf die zop graag een mens wil worden bevindt zich in een meer, Carmen komt zojuist een sigarettenfabriek uitgelopen, Mimi en Rodolfo creperen op een armoedig studentenhok. Gestorven wordt er thuis in bed aan toring (Traviata), in het keizerlijk paleis door zelfmoord met een gestolen dolk (de trouwe slavin Liù in Turandot). Carmen voorziet haar eigen dood en die van lover Don José in een spel kaarten (Carreau, pique).

Misschien gaat het wat te ver om bij al deze aria's de inhoud uit de doeken te doen, de meeste van deze stukken zijn geliefd en bekend. Wij hopen vooral dat U met ons zult kunnen genieten van het woordloze verhaal - van Opera Senza Parole, van tijdloze Melodies of Love and Death.

Bob Zimmerman